

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

**Тимчасово виконуючому обов'язки
Голови Національної поліції України
Івану ВИГІВСЬКОМУ**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини»)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та, відповідно до статті 22 Основного Закону України, не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 13 та 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод

людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, виконанням функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання виявлено порушення прав людини на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Берегівського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції у Закарпатській області.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Частиною 3 статті 1 Закону України «Про попереднє ув'язнення» визначено, що тримання осіб, взятих під варту, здійснюється на принципах неухильного додержання Конституції України, вимог Загальної декларації прав людини, інших міжнародних правових норм і стандартів поводження з ув'язненими.

Під час здійснення 21 березня 2023 року відвідування Берегівського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції у Закарпатській області (далі – відділ поліції) як місця несвободи для виконання функцій національного превентивного механізму встановлено, що у порушення підпункту 1 пункту 1 розділу VIII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у відділі поліції 2 кімнати для затриманих не використовуються.

Причиною призупинення діяльності кімнат для затриманих є наказ Головного управління Національної поліції в Закарпатській області від 21.02.2018 № 366 у зв'язку з невідповідністю національним та міжнародним стандартам. Протягом 5 років жодних дієвих заходів щодо приведення кімнат для затриманих у відповідність до нормативно-правових актів вжито не було.

Також встановлено, що у порушення вимог пункту 3 розділу VIII Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018 № 1026, у приміщеннях відділу поліції архівація відеоспостережень відбувається протягом 14 діб, замість 30.

Крім того, у ході відвідування виявлені факти неналежного ведення службових журналів. Зокрема, в Журнал обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, який передбачений Інструкцією, не внесено інформацію про перебування 01.01.2023 року у відділі поліції адвоката Данько О.О. та 20.03.2023 року не внесено інформацію про перебування у відділі поліції адвоката Стегура Н.Р.

У порушення пункту 2 розділу III Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 № 1376, відомості стосовно осіб, які вчинили адміністративні правопорушення та яких доставлено до органу поліції, з 03.11.2022 по 08.03.2023 року не фіксувались в журналі обліку доставлених осіб, які вчинили адміністративні правопорушення. У графах 2 та 7 не завжди зазначається час доставлення та час залишення підрозділу поліції затриманими особами.

У порушення вимог пункту 2 Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363, посадові особи відділу поліції не завжди забезпечують негайне повідомлення центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – центр) про факти затримання осіб за вчинення адміністративних правопорушень.

Під час ознайомлення із Журналом інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим установлені факти несвоєчасного повідомлення центру. Зокрема, про затримання 12.10.2022 о 10 годині 00 хвилин [REDACTED] центр повідомлено цього ж дня о 14 годині 10 хвилин, тобто через 04 години 10 хвилин, що є не виправданим затягуванням забезпечення та реалізації затриманому права на захист.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Комітет) (Дванадцята Загальна доповідь СРТ/Inf(2002)15) багаторазово наголошував, що небезпека залякувань і фізичної жорстокості по відношенню до затриманої особи є найбільшою у час відразу по взятті її під варту. Отже, можливість затриманих залучити адвоката саме у цей проміжок часу становить засадну гарантію від жорстокого поводження.

Також, Комітет зазначає (Двадцять перша Загальна доповідь СРТ/Inf(2011)18), що право на доступ до адвоката повинно надаватись кожному, хто позбавлений волі, незалежно від того, наскільки дрібним є правопорушення, у вчиненні якого він підозрюється.

Крім того встановлено, що у порушення вимог пункту 5 розділу 1 Інструкції у відділі поліції належним чином (відсутнє необхідне устаткування) не оснащена кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками. У зв'язку з цим такі побачення проводяться в кімнаті для проведення слідчих дій.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, обумовлених діями або бездіяльністю працівників відділу поліції, а також приймаючи до уваги те, що:

згідно з пунктом 2 частини 1 статті 22 Закону України «Про Національну поліцію», керівник поліції контролює виконання поліцією Конституції та законів України,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ПРОШУ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема:

1.1. Забезпечити відновлення функціонування кімнат для затриманих відділу поліції, умови утримання в яких відповідатимуть національним та міжнародним стандартам;

1.2. Зобов'язати працівників відділу поліції належно вести службові журнали, передбачені Інструкцією;

1.3. Забезпечити архівацію відеоспостережень у відділі поліції строком не менше 30 діб, відповідно до Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018 № 1026;

1.4. Забезпечити негайне повідомлення центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про факти затримання осіб;

1.5. Обладнати кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками необхідним устаткуванням.

2. Вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законодавством відповідальності.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого.

4. Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльності Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Коноплястий С. (050) 967-95-51

